اخبار بورس

یک کارشناس بازار سرمایه اعلام کرد؛

معاملات بورس به مدار طبیعی باز می گردد

یک کارشناس بازار سرمایه معتقد است که هجوم هیجانی سهامداران، خروج موقتی پول از بازار سرمایه و تزریق بیش از حد نقدینگی نمی تواند شرایط غیر منطقی در این بازار ایجاد کند و بازار در نهایت به مدار طبیعی معاملات باز می گردد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از پایگاه خبری بازار سرمایه ایران؛ «عظیم ثابت» به مقایسه بازدهی بورس طی چند ماه اخیر پرداخت و گفت: در چند ماه گذشته شاخص و سطح عمومی قیمت سهام کاهش یافته اما این به آن معنی نیست که سودهی این بازار ناچیز شده است؛ چرا که بازارهای موازی با رکود بیش از حد و افت بازدهی ماهانه ثابت کردند که ثبات لحظه‌ای هم ندارند.

وی افزود: از ابتدای سال جاری، روند معاملات به گونه‌ای بود که کمی دور از انتظار و غیر قابل کنترل شده به بیان دیگر روزانه حجم بالایی از نقدینگی به بازار تزریق می‌شد که باعث رشد قیمت سهام و ایجاد حباب قیمتی در برخی نمادها شد. به همین علت اصلاح قیمت و استراحت برای شاخص قابل پیش بینی بود و مسایل امروز بازار سرمایه اتفاق غیر مترقبه‌ای نیست.

این کارشناس بازار سرمایه بیان کرد: سودهی منطقی یک ویژگی بازار سهام است اما اینکه نقدینگی بیشتر باری وارد بازار شود و قیمت گذاری سهام از مدار تحلیل خارج شود، خارج از چارچوب این بازار است. به همین علت بازار سرمایه دیر یا زود جریان طبیعی را در دست می گیرد.

وی اظهار کرد: البته رخداد های سیاسی هم تاثیر مستقیم در جریان معاملات بازار سرمایه دارند اما انتخابات ریاست جمهوری آمریکا مصادف شد با زمانی که قیمت‌ها در حالتی ارزنده قرار دارند و بازار را در شرایط همواز صعودی قرار خواهد داد. بنابراین شاید انتخابات را تنها یک شوک مقطعی بتوان نام گذاری کرد.

ثابت ادامه داد: بهتر است سهامداران با صبوری و سرمایه گذاری بلند مدت سرمایه گذاری را دنبال کنند نه معاملات لحظه ای امید می رود که به زودی گشایش های جدید اقتصادی را شاهد باشیم که نتیجه آن برقراری شرایط بهتر اقتصادی خواهد بود و بازار سرمایه هم یکی از ارکان اقتصاد است.

این کارشناس بازار سرمایه خاطر نشان کرد: ریزش های اخیر تا حدودی حاکی از خروج نقدینگی از بازار است اما به این معنی نیست که این نقدینگی وارد بازار دیگری شده باشد، بلکه سهامداران هنوز هم منتظر شرایط بهتری هستند تا باز دیگر نقدینگی را وارد این بازار کنند.

به گزارش ایرنا: شاخص بورس از سه ماه گذشته وارد مدار نزولی شد و روزهای نگران کننده‌ای را برای فعالان این بازار به ارمغان آورد.

اکنون با توجه به اصلاح‌های ایجاد شده در شاخص بورس کارشناسان امید بازگشت رونق را به این بازار دادهاند و اعلام کردهاند: با توجه به افت پرشتابی که بورس در چند وقت اخیر تجربه کرده است اکنون بهترین فرصت برای ورود سهامداران به این بازار برای سرمایه گذاری فراهم شده است.

اخبار کوتاه

آخرین وضعیت سپرده‌ها و تسهیلات بانکی

میزان سپرده‌ها و تسهیلات بانکی تا پایان مرداد ماه سال جاری نسبت به سال گذشته معادل ۳۴۷ و ۳۵۵ درصد افزایش یافته است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا؛ براساس گزارش بانک مرکزی از وضعیت کل مانده سپرده‌ها و تسهیلات ریالی و ارزی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به تفکیک استان در پایان مرداد ماه سال جاری، مانده کل سپرده‌ها به رقم ۳۰۹۴ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان رسیده است که نسبت به مقطع مشابه سال قبل و پایان سال گذشته معادل ۳۴.۷ و ۱۳.۹ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

همچنین، بالاترین مبلغ سپرده‌ها مربوط به استان تهران با مانده ۱۶۷۷ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان و کم‌ترین مبلغ مربوط به استان کهگیلویه و بویراحمد معادل ۷۶۰۰ میلیارد تومان است.

علاوه براین، مانده کل تسهیلات در این زمان ۲۱۸۰ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان است که نسبت به مقطع مشابه سال قبل و پایان سال گذشته معادل ۲۵.۵ و ۱۲.۶ درصد افزایش داشته است.

طبق این گزارش، بیش‌ترین مبلغ تسهیلات نیز مربوط به استان تهران با مانده ۱۳۹۴ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان و کم‌ترین مبلغ مربوط به استان کهگیلویه و بویر احمد معادل ۷۶۰۰ میلیارد تومان است.

نسبت تسهیلات به سپرده‌ها بعد از کسر سپرده قانونی ۷۷.۷ درصد است که نسبت به مقطع مشابه سال قبل و پایان سال قبل به ترتیب ۱.۶ و ۱.۷ واحد درصد کاهش را نشان می‌دهد که نسبت مذکور در استان تهران ۹۰.۹ درصد و استان کهگیلویه و بویراحمد ۱۱۱.۲ درصد است.

در این گزارش، یکی از علل مهم بالا بودن رقم تسهیلات و سپرده‌ها در استان تهران استقرار دفاتر مرکزی بسیاری از شرکت‌ها و مؤسسات تولیدی سایر استان‌ها در استان تهران بیان شده و عمده فعالیت‌های بانکی آنها از طریق شعب بانک‌ها و مؤسسات اعتباری استان تهران انجام می‌شود.

فروش مکمل در جایگاههای عرضه سوخت ممنوع است

پنجمین جلسه کارگروه پیشگیری از قاچاق و عرضه خارج از شبکه فرآورده های نفتی استان البرز بمنظور پخش فرآورده های نفتی منطقه البرز برگزار شد.

به گزارش پیام آشنا، پنجمین جلسه کارگروه پیشگیری و مقابله با قاچاق و عرضه خارج از شبکه فرآورده های نفتی با حضور مدیر و تعدادی از روسای واحدهای منطقه البرز و اعضاء این کارگروه تشکیل شد.

سرپرست روابط عمومی شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه البرز، با اشاره به بررسی پیگیری و اجرای مصوبات جلسات پیشین در این کارگروه گفت: ارائه برنامه زمانبندی گشت مشترک با همراهی سازمان صمت ، پلیس امنیت اقتصادی و سازمان تعزیرات حکومتی ، ارائه لیست مصرف کنندگان سوخت فصلی و دائمی و نیز برخورد با فروش مکمل در جایگاههای عرضه سوخت و رانندگان تاکسی که اقدام به فروش سهمیه سوخت یارانه‌ای می کنند از مصوبات اخیر این جلسه بود که مورد بررسی اعضا قرار گرفت.

قلندرزاده افزود: در این نشست که سازمان‌های متولی در امر پیشگیری از قاچاق و عرضه خارج از شبکه سوخت که شامل نمایندگانی از شرکت گاز، تعزیرات حکومتی، سازمان حمل و نقل بار و مسافر شهرداری، راهداری، اداره اطلاعات، پلیس امنیت اقتصادی، اداره کل استاندارد، جهاد کشاورزی، سازمان صنعت معدن و تجارت، گمرک، استانداری و فرمانداری کرج حضور داشتند، بر اهمیت برگزاری این نشست‌ها و وجود جلسات مشترک تاکید داشتند.

توزیع مرغ منجمد در فردیس آغاز شد

معاون برنامه ریزی و هماهنگی امور عمرانی فرماندار فردیس اعلام کرد که توزیع مرغ منجمد با هدف تعادل سازی قیمت ها در ۲۲ مرکز فروش این شهرستان آغاز شده است.

به گزارش پیام آشنا؛ بهزاد پرویزی در نشست هماهنگی امور تعزیرات حکومتی در فرمانداری فردیس برگزار شد، افزود: اکنون ۸۰ تن مرغ منجمد در اختیار مراکز توزیع قرار گرفته است که هرکیلوگرم ۱۵ هزار تومان عرضه خواهد شد.

وی ادامه داد: در کنار تامین برخی مایحتاج عمومی نظارت بر بازار کالاها و ارزاق عمومی در شهرستان فردیس تشدید شده است.

پرویزی گفت: هدفمندسازی یارانه‌ها و تشدید نظارت بر بازار از التهاب قیمت ها در بازار خواهد کاست و برهمین اساس دستگاه های متولی در شهرستان فردیس با هدف رضایتمندی مردم وارد عمل شده اند.

وی افزود: برای حفظ حقوق مصرف کنندگان و ممانعت از افزایش غیرقانونی قیمت ها توسط برخی افراد فرصت طلب باید تقویت نظارت بر بازار و پیشگیری از بروز تخلفات مورد توجه دستگاه های ذیربط قرار بگیرد.

وی تاکید کرد: آرامش بازار و ایجاد اطمینان برای مردم نسبت به عرضه کافی کالا با قیمت‌های مصوب از مهمترین اولویت‌های کاری تعریف شده برای ستاد تنظیم بازار در شهرستان فردیس است.

پرویزی گفت: از ابتدای آبان ماه جاری تاکنون ۳۵۴ مورد بازرسی از واحدهای صنفی فردیس انجام شده که ۲۱ واحد متخلف به دلیل گرانفروشی و عدم درج قیمت ۱۰۷ میلیون و ۷۹۴ هزار ریال جریمه شدند. وی از شهروندان خواست تا در صورت مشاهده هرگونه تخلفی از سوی واحد های صنفی، تخلف مربوطه را با شماره ۱۲۴ حوزه بازرسی اتاق اصناف اطلاع رسانی کنند.

وزیر راه و شهرسازی گفت: اخبار و رویدادهایی را مشاهده می‌کنیم که حاکی از آن است که قیمت مسکن روند نزولی را طی می‌کند.

چسبندگی قیمت مسکن داریم

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، محمد اسلامی در حاشیه مراسم الحاق ۱۲۲ دستگاه ناوگان تولید داخل به شبکه ریلی در جمع خبرنگاران درباره قیمت بلیت هواپیما با اشاره به جلسه‌ای که در این خصوص در حال برگزاری است، گفت: افزایش قیمت بلیت هواپیما نداشتیم و نرخ نامه و فهرستی که طبق آن قرار بود تا ۱۵۰ درصد افزایش قیمت‌ها اعمال شود، متوقف شد.

وی با تأکید بر اینکه شرکت‌های هواپیمایی از سقف قیمتی بلیت‌ها عبور نکرده و گزارشی مستند در این باره نداریم، ادامه داد: شرکت‌های هواپیمایی را ملزم کردیم تا در فروش صندلی هواپیما سقف ۶۰ درصد ظرفیت را رعایت کنند و یک صندلی خالی کنار هر مسافر باشد.

اسلامی درباره تأثیر کاهش قیمت ارز بر قیمت مسکن، بیان کرد: از سال ۹۷ تا کنون قیمت مسکن نظیر سایر کالاها متأثر از تحولات ارزی افزایش یافت و یا ریزش قیمت ارز و طلا باید قیمت‌هایی که با ارز افزایش قیمت داشته‌اند دیر گردند اما متأسفانه چسبندگی قیمتی هم وجود دارد.

وی تأکید کرد: همان طور که قیمت خودرو یا کاهش قیمت ارز بر گشت، باید دیگر قیمت‌ها هم که بی دلیل بالا رفته بودند و متأثر از عرضه و تقاضا نبودند، برگردند؛ اخیرا و رویدادهایی را مشاهده می کنیم که حاکی از آن است که قیمت مسکن روند نزولی را طی می کند.

شاهمرادی هشدار داد؛

قطع سهمیه نانوایی های متخلف

به گزارش پیام آشنا، جهانگیر شاهمرادی در حاشیه نشست ویژه رعایت پروتکل های بهداشتی و نظارت بیش از پیش بر واحدهای صنفی اظهار کرد: نظارت بر بازار باید به شدت افزایش پیدا کند و این نظارت شامل جلوگیری از احتکار کالاهاست تا کالاهای اساسی به راحتی در دسترس مصرف کننده قرار بگیرد.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری البرز گفت: اگر تخلفی شامل کیفروشی یا عرضه خارج از شبکه آرد صورت گیرد با آن به طور جد برخورد و سهمیه واحد نانوایی متخلف را حتما قطع خواهیم کرد.

وی با تأکید بر اینکه در بحث کنترل قیمت‌ها با گران‌فروشی، کم‌فروشی و مصادیق آن حتما برخورد خواهد شد، تصریح کرد: بر این اساس در خصوص نظارت و کنترل بر موارد یاد شده تأکید ویژه‌ای داریم و این نظارت باید توسط اصناف و اتحادیه‌ها به صورت خودکنترلی انجام شود.

ظرفیت بسیج برای برخورد با احتکار به‌کارگیری شود

معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری البرز با بیان اینکه اگر در انجام وظایف یاداشده قصوری صورت بگیرد، باید به صورت ویژه به آن بپردازیم، خاطرنشان کرد: با توجه به اعلام آمادگی بسیج در برخورد با احتکار کالا باید از این ظرفیت استفاده کرد و با همکاری بسیجیان کل بازار نظارت و کنترل شود، همچنین با مصادیق کم‌فروشی و گران‌فروشی برخورد خواهد شد.

وی با بیان اینکه با توجه به اینکه روند بیماری کرونا در کشور گسترش پیدا کرده است با تعطیلی اصناف داشته باشیم؛ اتحادیه‌ها و اتاق اصناف باید در این باره ورود کنند و همکاری جدی در این خصوص نشان دهند، چراکه چان هموطنان برای ما شریف و مهمتر از هر چیز دیگری است.

شاهمرادی ادامه داد: گزارش‌هایی مبنی بر تخلف در فروش آرد در برخی از واحدهای نانوایی اعلام شده است به همین منظور به سازمان صمت و سایر دستگاه‌های مربوطه دستور داده شد که در این باره ورود کنند و اگر گزارشی از کم‌فروشی و عرضه خارج از شبکه آرد صورت بگیرد، به جد برخورد و سهمیه آن واحد نانوایی را حتماً قطع خواهیم کرد.

نگرانی درباره ذخیره گندم در البرز وجود ندارد

وی با اشاره به اینکه از نظر میزان آرد هیچ‌گونه کمبودی در استان نداریم؛ توضیح داد: اگر قرار باشد کمبودی در زمینه آرد یا نان در کشور پیش بیاید به طور یقین استان البرز آخرین استانی است که در این خصوص دچار مشکل می‌شود، چراکه با وجود کارخانه‌های بزرگ نان صنعتی در البرز، هرکدام از کارخانه‌ها توانایی پوشش نیاز کل استان را دارند، همچنین از لحاظ ذخیره گندم، واحدهای تولید نان صنعتی و نانواهای آزادپز هیچ‌گونه نگرانی در این زمینه نداریم.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری البرز در پایان با اشاره به اینکه گزارش‌هایی مبنی بر عرضه خارج از شبکه آرد در برخی از نانوایی‌ها وجود دارد، متذکر شد: دستور دادیم به طور جد و با سخت‌ترین حالت در این باره برخورد شود، چراکه این امر خط قرمز است.

سرپرست شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه البرز:

شایعات مبنی بر افزایش قیمت فرآورده های نفتی بی اساس است

سرپرست شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی منطقه البرز خبر داد: هیچگونه برنامه ای در خصوص افزایش قیمت فرآورده های نفتی در دستور کار نیست و شایعات بوجود آمده در فضای مجازی واقعیت ندارد.

به گزارش پیام آشنا، قلندرزاده ضمن رد هرگونه شایعات و اخبار در خصوص این موضوع گفت: تاکنون هیچ تصمیمی در رابطه با افزایش قیمت حامل‌های انرژی در دولت و مجلس اتخاذ نشده و از مردم استدعا داریم که به این شایعات توجه نکنند.

وی افزود: طرحهای دوگانه سوز کردن خودروهای عمومی و توزیع الکترونیکی گاز مایع (LPG) که در شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی در حال انجام است، صرفه جویی در مصرف سوخت و کاهش آلودگی هاز یست محیطی را مد نظر داشته و ارتباطی به قیمت فرآورده ها ندارد.

سرپرست روابط عمومی منطقه البرز در ادامه با اشاره به اینکه هیچ گونه کمبودی به لحاظ تامین فرآورده های نفتی در سطح استان وجود ندارد و از شرایط بسیار خوبی برخوردار هستیم گفت: همشهریان عزیز می توانند به منظور اطلاع از اخبار فرآورده های نفتی به سایت منطقه البرز به آدرس www.al-borz.niopdc.ir مراجعه کنند.

قلندرزاده تاکید کرد: اگر قرار به افزایش قیمت حامل های انرژی در میان باشد وزارت نفت بویژه شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران موضوع را اطلاع رسانی و یا مردم در میان خواهد گذاشت.

وی خاطر نشان کرد: تاکنوم هیچ بحثی در رابطه با افزایش قیمت در سطح دولت و مجلس مطرح نبوده است.

وی افزود: بحث فعلی جهت راهکارهای کنترل مصرف سوخت و توزیع مناسب و عادلانه فرآورده های نفتی در سطح کشور می باشد که مورد توجه مسئولان و سیاست گذاران می باشد.

قلندرزاده یادآور شد: هیچ گونه کمبودی به لحاظ تامین ذخایر نفتی در استان وجود ندارد و از شرایط مساعدی برخوردار می باشیم.

استفاده از پنبه در تولید تن ماهی تکذیب شد

دبیر سندیکای صنایع کنسرو ایران استفاده از پنبه در تولید تن ماهی توسط برخی کارخانجات تولیدی را به شدت تکذیب کرد و گفت: تولید تن ماهی در کشور با نظارت دقیق دستگاه های ناظر انجام می شود.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، سید محمد میررضوی، دبیر سندیکای صنایع کنسرو ایران در واکنش به فیلم کوتاهی که در برخی شبکه‌های اجتماعی منتشر شده و فردی با شستن تکه‌های تن ماهی با آب، ادعا می کند که در تولید تن ماهی از پنبه استفاده شده و تقلب شده است، گفت: بنده هم این کلیپ را دیدهام و این مساله را قویاً تکذیب می کنم. متأسفانه مشخص نیست چه کسی این کلیپ را منتشر کرده و به اعتقاد ما اهداف این افراد آسیب زدن به صنعت تن ماهی کشور است.

وی اضافه کرد: در همین راستا، کمیته فنی آبزیان سندیکای صنایع کنسرو نامه‌ای را خطاب به وزارت صمت و سایر دستگاه‌های مربوطه آماده کرده که به زودی آن را ارسال می کنیم و ما در این نامه از مسئولان درخواست کردهایم مساله را به جد پیگیری کنند.

میررضوی افزود: در تولید برخی از تن ماهی‌ها از مارلین ماهی (بادبان ماهی) استفاده می‌شود و این تکنه روی قوطی تن ماهی نیز عنوان شده است و در کلیپی که منتشر شده نیز از همین نوع ماهی برای تولید تن استفاده شده است.

دبیر سندیکای صنایع کنسرو ایران ادامه داد: ۸۰ درصد گوشت ماهی پروتئین بوده و باقی آن، پروتئین‌های میوفیبر است، مارلین ماهی نیز یک ماهی بسیار مغذی است و مشکلی برای مصرف کننده ندارد اما خاصیت بیشتری نسبت به سایر ماهیان تن دارد به همین جهت قیمت پایین‌تری هم دارد. آنچه در کلیپ مذکور به عنوان پنبه معرفی می‌شود، در واقع بخشی از بافت گوشت مارلین ماهی است و اینگونه نیست که تولیدکننده با هدف تقلب، به جای گوشت ماهی، پنبه را به ترکیب تن ماهی اضافه کرده باشد.

میررضوی تصریح کرد: به نظر می‌رسد، فرد انتشار دهنده این فیلم در فضای مجازی قصد سوءاستفاده دارد. شاید هم از سر بی اطلاعی، دچار سوءبرداشت شده است.

وی تصریح کرد: تن ماهی به عنوان یک غذای سالم در جهان شناخته می‌شود و در ایران نیز چون ماهی‌های تنی که کنسرو می‌شود فرایند حرارت را طی می‌کنند، نیازی به مواد افزودنی ندارند و بنابراین از هیچ‌گونه مواد نگهدارنده در تولید این محصول استفاده‌نمی‌شود.

دبیر سندیکای صنایع کنسرو ایران با اشاره به اینکه وزارت بهداشت و سازمان ملی استاندارد بر تولید تن در کشور نظارت دقیق دارند، گفت: به مصرف کنندگان اطمینان می‌دهم که تن ماهی تولید شده در کشور کاملاً سالم و بهداشتی است.

سرقت سالانه ۱۰۸ میلیارد تومان از شبکه برق

معاون امور توزیع شرکت توانیر، از سرقت سالانه ۱۰۸ میلیارد تومان سیم‌های برق شبکه فشار قوی کشور، خبر داد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از صدا و سیما، غلامرضا رخشانی مهر، با اشاره به اینکه این سرقت‌ها به طور عمده با تخریب شبکه برق همراه است گفت: در برخی موارد بخش باقی مانده از سیم برق، بدون روکش و برق‌دار بر سطح خیابان می‌افتد که این موضوع برای مردم خطر جانی به همراه دارد.

وی با اشاره به راه اندازی سامانه «برق من» برای انجام امور صنعت برق به صورت غیر حضوری افزود: مردم می‌توانند با مراجعه به این سامانه علاوه بر دریافت ۴۰ خدمت شرکت‌های توزیع برق، نقاط حادثه خیز در شبکه برق از جمله سرقت‌ها را اعلام کنند.

معاون امور توزیع شرکت توانیر با اشاره به گستردگی شبکه برق کشور ادامه داد: ۶۰ تا ۷۰ درصد خاموشی‌های شبکه برق ناشی از حوادث طبیعی است که مشترکان می‌توانند با مراجعه به سامانه برق من این مشکلات را گزارش کنند.

به گفته این مقام مسئول بخشی از خاموشی‌ها نیز در اثر دخالت‌های انسانی از جمله تجاوز به حریم شبکه یا زدن داربست، بلکن، سرقت درب، تابلوهای برق و یا تصادف است. صنعت برق یا برنامه ریزی‌های مدون، و راه اندازی سامانه برق گزارش‌های مردمی را در خصوص مشکلات شبکه برق دریافت و یک روز در هر ماه اقدام به رفع نواقص در این بخش می‌کند.

یادداشت

تحریم ناپذیری بازار انرژی با توسعه دیپلماسی منطقه‌ای

انرژی در کنار خدمات بانکی و نظام مبادلات ارزی مهم‌ترین محورهای تحریم‌های آمریکااست؛ تحریم‌هایی که هم طرف آمریکایی بر آن تاکید دارد و هم رفع آن برای ایران آنقدر مهم بوده است که در مذاکرات برای حفظ برجام، به عنوان هسته اصلی گفتگوها مطرح شده است.

رفتار تحریمی آمریکا در موضوع انرژی بر فروش نفت متمرکز شده است و بدیهی است با نقش اساسی نفت در تامین بودجه جاری کشور این تمرکز دقیق و هدفمند بوده است. از سوی دیگر تحریم انرژی ایران از سوی آمریکا منطبق بر بازاری است که با رفتار خود ما در طول سالیان متمادی ساخته شده است. تاکید بر خام فروشی و فروش آن به مقاصدی که به واسطه وسعت مبادلات تجاری با آمریکا از تحریم‌های آمریکا بیشترین تاثیرپذیری را دارند، جزء جدا نشدنی از رفتار اقتصادی ما در بازار سازی انرژی بوده است.

به عنوان مثال کره جنوبی به عنوان یکی از جدی‌ترین مشتری‌های نفت ایران کشوری است که اساسا هویت سیاسی خود را در تقابل آمریکا با کره شمالی شکل داده و تامین امنیت آن در دراز مدت بدون نقش آفرینی مستقیم آمریکا ممکن نیست. رفتار ما در هفت سال گذشته نیز نشان داده است در مقابل افزایش تقاضای خرید نفت از سوی کره جنوبی و در نتیجه وابستگی بیشتر فروش نفت کشور به کره کاملا منفعلانه عمل کرده و سطح آسیب پذیری بازار نفت از رفتارهای مخرب کره در این زمینه را افزایش دادیم.

حتی تحلیلگرانی معتقد هستند افزایش تقاضای کره برای نفت ایران تقاضای واقعی نبوده و کره تنها نقش واسطه برای آمریکا را بازی کرده تا بتواند با افزایش سهم خود از بازار نفت ایران، آسیب پذیری ایران از کنار کشیدن یکباره کره از خرید نفت را افزایش دهد.

در طی سال‌های اجرای برجام سهم اروپا نیز در بازار نفتی ایران به یکباره افزایش جدی یافت و در کنار چین، کره و هند جز مقاصد اصلی فروش نفت قرار گرفت. وضعیت سیاسی حوزه بین‌الملل نشان می‌دهد جز چین و تا حدی هند بقیه مقاصد فروش نفت به شدت از رفتار تهاجمی آمریکا تاثیر پذیر بوده‌اند.

این واقعیت نشان می‌دهد که استراتژی نفتی ایران باید به سمت ایجاد بازارهایی برود که تاثیر پذیری کمتری از تحریم‌ها دارد. این که این بازارها دارای چه ویژگی‌هایی هستند و چگونه ساخته می‌شوند محور کلی نوشتار حاضر است.

اولین ویژگی برای تحریم ناپذیری بازار انرژی ایران خرد شدن این بازار و کوچک مقیاس شدن معاملات آن است. به عبارت دیگر از آنجا که چه در بعد جلبچایی انرژی و چه در بعد معاملات ارزی آن دچار محدودیت هستیم باید بتوانیم بازارهای غیر رسمی و کوچک مقیاس که تامین ارزی آن به صورت کاغذی یا تهاتری ممکن است را گسترش بدهیم.

به طور مثال فعال شدن دیپلماسی به منظور ایجاد منافع مشترک و بازارهای تهاتری در خصوص بازارهای صادراتی گاز با توجه به عدم امکان پنهان سازی مبادلات آن باید در دستور کار قرار گیرد. شاید در این میان نیاز باشد کشور با فعال تر کردن دیپلماسی انرژی خود و با تامین بخشی از نیازهای کشور به شکل تهاتری با همسایگان، بتواند برای گاز خود بازارهای جدیدی ایجاد کند.

توجه ویژه به بازار گاز مایع یا LPG که امکان صادرات آن به مقاصد دورتر نیز فراهم است نیز از دیگر استراتژی‌های گازی می‌تواند باشد که با دیپلماسی فعال فرا منطقه‌ای امکان بازار سازی دارد. در این میان اتعقاد قراردادهای استخراج مشترک با کشوری مانند قطر که در یک سال اخیر در سیاست‌های منطقه‌ای دارای همگرایی بالایی با ایران است و بازارهای خوبی نیز در حوزه گاز مایع در اختیار دارد می‌تواند در دستور کار دیپلماسی انرژی کشور قرار بگیرد.

عقب ماندگی عراق از برنامه توسعه نیروگاهی و پالایشگاهی خود علاوه بر فرصت مغتنم در صادرات خدمات مهندسی، بازاری کوتاه مدت برای انرژی تولیدی کشور در حوزه بنزین و برق است.

افغانستان و پاکستان و کشورهای آسیای میانه با توجه به عدم برخورداری از منابع زیر زمینی بازاری دراز مدت برای صادرات انرژی به خصوص برق و بنزین محسوب می‌شوند که توجه کمتری به آنها شده است.

اما باید در نظر داشت که برق کالایی نیست که بتوان با دور زدن تحریم‌ها به آسانی آن را صادر کرد مگر این که با یک رویکرد ایجاد بازار متقابل با استفاده از محدودیت‌های طبیعی و ذاتی از فرصت اجبار برای بازار سازی استفاده کرد که به نظر می‌رسد برای بخشی از همسایگان شرایط شبه اتحصاری ایران برای تأمین برق مورد نیاز، بازاری غیر تحریم شونده ایجاد کرده، به شرطی که ایران بتواند با افزایش بهره‌وری در تولید، کاهش فرسودگی شبکه توزیع و اتلاف برق و مدیریت مصرف، توانایی خود برای تامین پایدار برق این بازارها را تضمین کند.

اما بنزین علاوه بر داشتن مزیت رقابتی وسیع در بازارهای شرقی کشور به دلیل امکان گسترده برای کاهش مقیاس و خرده فروشی عملا برگ برنده ایران برای بی‌اثر کردن تحریم‌های حوزه انرژی است. ایجاد بازارچه‌های مرزی و توسعه صادرات غیر رسمی به کشور های همسایه از جمله افغانستان، پاکستان و ترکیه در کنار دیپلماسی موثر انرژی برای انعقاد قراردادهای دراز مدت، جدی ترین برنامه عملیاتی کشور برای مبارزه با خام فروشی و بازار سازی در منطقه است. برنامه‌هایی که با توجه به مدیریت نسبی مصرف سوخت و افزایش ظرفیت تولیدی در کشور می‌تواند استراتژی بلند مدت و پایدار ایران برای صادرات انرژی باشد.

محمودزارعی
پژوهشگر اقتصاد مقاومتی
Alborz.payam@gmail.com